

Toolkit Wijkgerichte Zorg

Versie 1, september 2019

Inhoudsopgave

Wat is de Wijkgerichte Zorg?	2
Deelnemers	3
Informatiepunt	4
Inhoud programma	5
Vroegsignaleringskaart voor kwetsbaarheid	9
Bereikte resultaten	10
Samenvatting	11

Wat is de Wijkgerichte Zorg?

Kcoetz Wijkgerichte Zorg is gestart op 1 januari 2016. Nadat het in Haarlem en omgeving functionerende Draagnet voor casemanagement dementie is opgeheven. Wijkgerichte Zorg heeft een deel van haar functie overgenomen, maar het is op een andere wijze ingericht.

Begin 2016 sloten 9 thuiszorgorganisaties en ongeveer 100 deelnemende huisartsenpraktijken van de regio Zuid Kennemerland een convenant met samenwerkingsafspraken. Doel was de inrichting van kwalitatief hoogwaardige zorg voor kwetsbare groepen in de wijk. Inmiddels zijn alle huisartsenpraktijken van Zuid Kennemerland aangesloten, en 8 thuiszorgorganisaties.

De Kcoetz Wijkgerichte Zorg is als uitvoerende organisatie opgericht om de ondersteuning van kwetsbare wijkbewoners vorm te geven.

Als een patiënt zodanig hulpbehoevend kwetsbaar wordt dat de reguliere zorg van huisarts en wijkverpleegkundige niet meer volstaat, kan de patiënt aangemeld worden voor het speciale wijkgerichte-zorg-programma. Na aanmelding worden patiënten begeleid door de verpleegkundige ouderenzorg (VO) in nauwe samenwerking met de huisarts. De VO is bedoeld voor de thuiswonende ouderen die het meest kwetsbaar zijn. De VO onderhoudt ook de contacten met het sociale domein rondom deze kwetsbare patiënt. VO's kunnen door alle deelnemende thuiszorginstellingen worden ingezet.

Indien nodig krijgt de huisarts ondersteuning van het door het programma ingerichte Interventie- en Expertteam (IET).

Daarnaast kunnen cliënten en mantelzorgers én zorgverleners van alle kwetsbare ouderen voor vragen over zorg, wijkverpleging en ziekte terecht bij een centraal informatiepunt bereikbaar via 06-23584652 en website www.wijkgerichte-zorg.nl.

In deze toolkit vind je meer informatie over alle onderdelen van de Wijkgerichte Zorg die voor het sociaal domein belangrijk zijn. De Wijkgerichte Zorg is een programma in ontwikkeling, en de inhoud van deze toolkit kan daardoor ook aan verandering onderhevig zijn.

Deelnemers Wijkgerichte Zorg

Kcoetz Wijkgerichte Zorg is een samenwerkingsverband van alle huisartsen in de regio Zuid Kennemerland en momenteel 8 thuiszorginstellingen.

De volgende thuiszorginstellingen zijn aangesloten:

de Zorgspecialist

Flexicura

Kennemerhart

Met de Thuiszorg

Stichting Sint Jacob

Viva! Zorggroep

Zorgbalans

Zorggroep Reinalda

Buurtzorg Nederland is geen onderdeel van de samenwerkingsorganisatie. Wel onderschrijven zij het concept en werken volgens de principes van de Wijkgerichte Zorg. Er kunnen ook aanmeldingen gedaan worden voor de Verpleegkundige Ouderenzorg van Buurtzorg.

Het Spaarne Gasthuis, Stichting Alzheimer Nederland afdeling Zuid-Kennemerland en alle gemeenten van de regio Zuid Kennemerland zijn bij de ontwikkelingen nauw betrokken.

Regio Zuid-Kennemerland

Aerdenhout	Santpoort-Noord
Bennebroek	Santpoort-Zuid
Bentveld	Spaarndam
Bloemendaal	Overveen
Driehuis	Vogelenzang
Haarlem	Velsen-Zuid
Heemstede	Velserbroek
IJmuiden	Zandvoort

Informatiepunt van de Wijkgerichte Zorg

Vanaf 1 januari 2016 kunnen cliënten en mantelzorgers van kwetsbare ouderen voor vragen over zorg, wijkverpleging en ziekte terecht op een centraal informatiepunt. Dit informatiepunt, bereikbaar via 06-23584652, helpt hen op weg als er vragen zijn over gemeentelijke sociale voorzieningen, zoals huishoudelijke hulp, maaltijdvoorzieningen, dagbesteding en hulpmiddelen. Hiertoe wordt met de 5 gemeenten Haarlem, Heemstede, Bloemendaal, Zandvoort en Velsen nauw samengewerkt. Het informatiepunt is ook bereikbaar voor hulpverleners, wijkverpleegkundigen, praktijkondersteuners, huisartsen, sociaal wijkteam en welzijnswerkers voor informatie en advies.

Aanwezig : maandag t/m vrijdag van 8.30 – 16.30 uur

Telefoon : 06-23584652

Faxnr : 023-2100170

E-mail : wijkgerichtezorg@kcoetz.nl

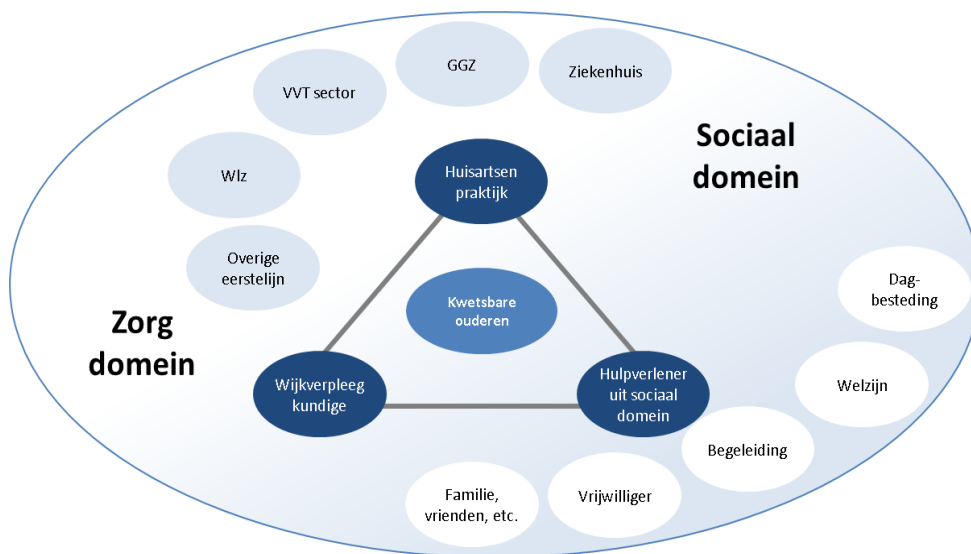
Website : www.wijkgerichte-zorg.nl

Website

Kijk op www.wijkgerichte-zorg.nl voor de laatste informatie en de contactgegevens van het informatiepunt.

Inhoud programma

Ambitie is om, zoveel mogelijk vanuit cliëntenperspectief, gezamenlijk een samenhangend systeem voor kwetsbare mensen in de thuissituatie te ontwikkelen. Daarvoor moet de zorg en ondersteuning in de eigen omgeving van de kwetsbare mensen substantieel worden versterkt met een belangrijke rol voor de cliënt. De partners proberen een manier te creëren waarbinnen de diverse spelers, binnen het sociale en het zorgdomein, zorg en ondersteuning kunnen bieden aan de kwetsbare groepen. Op deze manier wordt voorkomen dat er wachtlijsten ontstaan voor casemanagement, niet alleen voor dementie maar voor alle kwetsbare ouderen die casemanagement nodig hebben. Het totale werkgebied Zuid Kennemerland beslaat ongeveer 292.000 inwoners, waarvan ruim 22.000 75 plussers (Bron: CBS). 20% van deze groep wordt als kwetsbaar aangemerkt.

De ouder wordende patiënt in de huisartsenpraktijk kan in de loop der tijd toenemende kwetsbaarheid ontwikkelen. De complexiteit van de zorg- en ondersteuningsbehoefte én de mate van zelfredzaamheid veroorzaken de mate van kwetsbaarheid.

In de reguliere huisartsenpraktijk zijn vier groepen ouderen te onderscheiden, de vitale ouderen, de fragiele ouderen, de hulpbehoevende ouderen en de afhankelijke ouderen. Vaak neemt de mate van kwetsbaarheid met het voortschrijden van de leeftijd toe en maakt de patiënt de reis naar de top van de piramide. Bij het voortschrijden van de reis verandert de zorg- en ondersteuningsbehoefte.

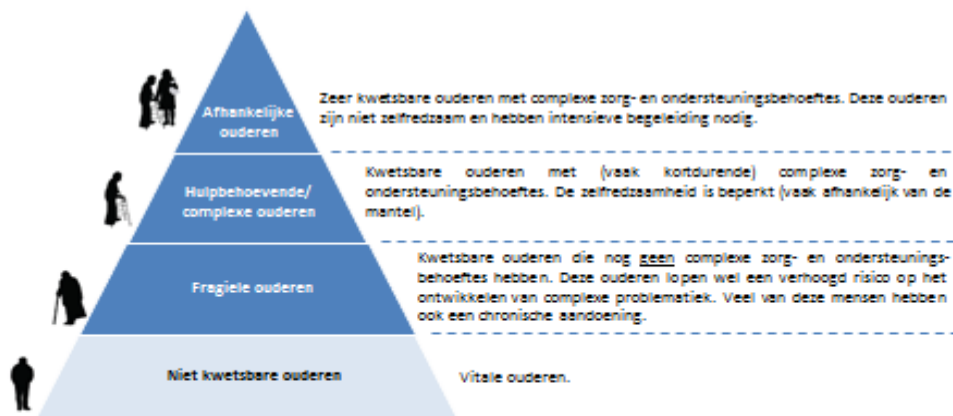
De vitale oudere

- onderscheidt zich niet of nauwelijks van de overige patiënten in de huisartsenpraktijk
- heeft op basis van leeftijdgebonden chronische ziektebeelden soms iets meer dan gebruikelijk contact met de huisarts en POH Somatiek (POH-S)
- is zelfredzaam, in staat om sociale contacten toereikend te onderhouden
- neemt op eigen initiatief actief deel aan georganiseerde activiteiten in het sociale domein

Het algemene informatiepunt van de centrale organisatie van de Wijkgerichte Zorg heeft ook voor de vitale oudere een rol bij het laagdrempelig aanreiken van (inhoudelijke) informatie over de mogelijkheden binnen de basisinfrastructuur en de te bewandelen weg naar deze vormen van dienstverlening.

Drie groepen kwetsbare ouderen.

Op basis van de mate van kwetsbaarheid kan een onderscheid worden gemaakt tussen drie groepen kwetsbare ouderen.

De beperkt fragiele oudere

- heeft verhoogd risico op complexe problematiek en afname van zelfredzaamheid
- kan een (beginnende) dementie hebben, zonder kwetsbaar te zijn
- wordt vanuit de huisartsenpraktijk intensiever dan gebruikelijk gevolgd
- voert samen met de huisarts zelfstandig de regie en wordt zo nodig geholpen bij het aanmelden bij het sociale domein

De fragiele oudere ontwikkelt op enig moment hulpbehoevendheid. Indien de huisarts of medisch specialist inschat dat de fragiele oudere daadwerkelijk kwetsbaar is geworden en er sprake is van hulpbehoevendheid, wordt vanuit de Wijkgerichte Zorg de wijkverpleegkundige met de rol van Verpleegkundige Ouderenzorg (VO) ingeschakeld voor een (aanvullende) multi-domein analyse, aanvullende ziekte- en zorgdiagnostiek (indien nodig) en inventarisatie van het bestaande zorg- en ondersteuningsnetwerk.

De hulpbehoevende oudere

- is vastgesteld kwetsbaar en beperkt zelfredzaam
- heeft complexe zorg- en ondersteuningsbehoeftes (soms tijdelijk)
- is opgenomen in het programma 'kwetsbare ouderen'

De hulpbehoevende oudere ontwikkelt op enig moment afhankelijkheid. Er is bij deze groep geen sprake meer van zelfredzaamheid en er is een behoefte aan intensieve begeleiding. Er kan sprake zijn van gevorderde dementie. De ondersteuning vanuit het programma voor kwetsbare ouderen

verandert inhoudelijk niet maar wordt intensiever. Meer dan bij de hulpbehoevende patiënt zal beroep gedaan worden op het Interventie- en Expertteam van de Wijkgerichte Zorg (IET) voor consultatie en crisisinterventie.

De afhankelijke oudere

- is zeer kwetsbaar en niet zelfredzaam
- heeft complexe zorg- en ondersteuningsbehoeftes
- blijft opgenomen in het programma 'kwetsbare ouderen'
- wordt intensief ondersteund vanuit het zorgdomein (casemanagement) met meer betrokkenheid vanuit het IET voor consultatie en crisisinterventie; de ondersteuning vanuit het sociale domein wordt voortgezet (en waar mogelijk uitgebreid)

De beschreven ondersteuning heeft tot doel de kwetsbare oudere zo lang mogelijk in zo goed mogelijke conditie thuis te houden. Voor een aantal patiënten zal echter (structurele) opname in een verpleeghuissetting niet voorkomen kunnen worden. Het begeleidend team van de Wijkgerichte Zorg (huisarts en VO, zo nodig in afstemming met IET) zal in die situatie voorbereidingen treffen en afspraken maken voor opname.

Aanmelding en de Verpleegkundige Ouderenzorg

De hulpbehoevende en afhankelijke kwetsbare ouderen komen in aanmerking voor het programma Wijkgerichte Zorg. Aanmelding voor het programma kan door de huisarts, geriater, neuroloog of door een specialist ouderengeneeskunde van het Interventie- en Expertteam (IET) gedaan worden. Na aanmelding zal de betreffende patiënt door een Verpleegkundige Ouderenzorg (VO) begeleid gaan worden. Vanaf 1 februari 2018 kunnen patiënten rondom de diagnosestelling dementie ook aangemeld worden voor begeleiding door de VO. De VO is een wijkverpleegkundige niveau 5 met extra competenties op het gebied van de zorg rond kwetsbare ouderen. Voor de VO's is een eigen competentieprofiel ontwikkelend.

De VO maakt na aanmelding altijd een multi-domein analyse en bereidt een multi disciplinair overleg (MDO) voor in samenwerking met de huisarts. De VO geeft net dat extra stukje begeleiding dat nodig is om goede kwaliteit van zorg bij deze doelgroep te waarborgen. Zij kunnen daarin telefonisch ondersteuning krijgen van de gespecialiseerde verpleegkundigen van het [Informatiepunt Wijkgerichte Zorg](#).

Samenwerking sociale domein

In het kader van de recente wijzigingen in de ouderenzorg en het langer thuis blijven wonen van hulpbehoevende ouderen, komt er ook steeds meer aandacht voor de mogelijkheden binnen het sociale domein. Samenwerking tussen het medische/zorg- en sociale domein is essentieel om de oudere medemens ook zo lang mogelijk verantwoord thuis te kunnen laten wonen. Het programma Wijkgerichte Zorg probeert de aansluiting tussen sociaal domein en thuiszorg te optimaliseren. Hiertoe heeft onze organisatie regulier overleg met betrokken medewerkers van de verschillende gemeenten, waarin de werkzaamheden van sociale wijkteams en Loket en die van de Wijkgerichte Zorg op elkaar worden afgestemd.

Samenwerking VO en welzijn

De VO onderhoudt de contacten met andere hulpverleners die betrokken zijn bij de patiënt. De VO is de spin in het web rondom een patiënt en eerste aanspreekpunt voor patiënt, mantelzorger en andere hulpverleners. De VO's proberen de hulpverleners goed op elkaar aan te laten sluiten door o.a. het organiseren van multi disciplinaire overleggen (MDO's) in de huisartsenpraktijken. De VO's werken samen met welzijnswerkers, en bijvoorbeeld een hulpverlener van de sociale wijkteams indien betrokken. Ben jij vanuit jouw functie ook betrokken bij een patiënt waar een VO bij ingezet is? Dan kan het handig zijn om met elkaar contact te zoeken. [Het Informatiepunt](#) kan je helpen aan directe telefoonnummers van de VO's etc.

Interventie- en Expertteam van de Wijkgerichte Zorg

Huisartsen kunnen voor consultatie of medebehandeling het Interventie- en Expertteam (IET) inschakelen. Het IET bestaat uit Specialisten Ouderengeneeskunde en GZ psychologen (i.o.) die allen extramuraal actief zijn. Zij kunnen onder andere ingezet worden voor diagnostiek naar dementie in de thuissituatie. Zij werken volgens de richtlijnen die in het kernteam IET worden opgesteld als randvoorwaarden waaraan de consultaties moeten voldoen. Binnen het kernteam IET vindt onder andere afstemming plaats met de specialisten van de afdeling geriatrie van het Spaarne Gasthuis en GGZ InGeest.

SIGNALLEN VAN KWETSBAARHEID BIJ OUDEREN

Vroegsignalering op 3 domeinen: somatisch, cognitief en sociaal

1. SOMATISCH DOMEIN

VALRISICO

Frequent vallen
Balans

ZINTUIGEN

Visus en gehoor

CONDITIE

Moeheid
Immobiliteit
ongewenst gewichtsverlies
Afname handkracht
Polyfarmacie

AFHANKELIJKHEID VOOR ADL

2. COGNITIEF DOMEIN

KORTE TERMIJN GEHEUGENPROBLEMATIEK

TAALPROBLEMEN

Woordvindstoornissen
Afasie

NACHTELIJKE ONRUST

SLECHTERE ZELFZORG

Hygiëne van persoon en woning
Teveel of te weinig eten en drinken
Moeite met overzichtstaken

KARAKTERVERANDERING

Paranoia
Boosheid
Ontremd gedrag

STEMMING

Sombereheid/depressie
Angst, paniekaanvallen

COPING

Ontkenning
Afhankelijkheid
Terugtrekgedrag

3. SOCIAAL DOMEIN

AFWEZIGHEID SOCIALE RELATIES EN STEUN

OVERBELASTING VAN MANTELZORGERS

T 06 - 235 846 52
E wijkgerichtezorg@kcoetz.nl
www.wijkgerichte-zorg.nl

Wanneer melden?

- Bij bezorgdheid over de oudere.
- Bij een niet-pluisgevoel.
- Bij het opmerken van signalen uit meerdere domeinen.

Wat te doen?

- Bespreek de zorgen met de oudere zelf.
- Natuurlijk kunt u direct contact opnemen met het Wmo loket of het Sociaal Wijkteam van uw gemeente.
- Bij twijfel kunt u altijd contact opnemen met het informatiepunt Wijkgerichte Zorg.
- Het Informatiepunt Wijkgerichte Zorg wijst u de weg naar het zorgnetwerk in de wijk.

Als de oudere geen actie wil?

- Beoordeel of er sprake is van een zorgwekkende situatie.
- Overleg eventueel met het informatiepunt wijkgerichte zorg.

INFORMATIEPUNT WIJKGERICHTE ZORG

Aanwezig: maandag t/m vrijdag van 8.30 - 17.00 uur

Telefoon : 06 - 235 846 52

E-mail: wijkgerichtezorg@kcoetz.nl

Website: www.wijkgerichte-zorg.nl

Twijfel? Overleg met het informatiepunt wijkgerichte zorg

[Klik hier voor de digitale signaleringskaart](#)

Bereikte resultaten

De Kcoetz Wijkgerichte Zorg bestaat nu drieënhalp jaar. In die tijd is onze organisatie opgezet, zijn zorgverleners geïnstrueerd en de Verpleegkundigen Ouderenzorg geïdentificeerd en getoetst op hun eigen competentieprofiel, zijn patiënten geïnformeerd, zijn patiënten aangemeld, ontvangt het informatiepunt een gestage stroom telefoontjes, en is veel overleg gevoerd met alle betrokken organisaties. Onze focus ligt nu op de doorontwikkeling van het kwaliteitsprogramma. Wij hopen met dit alles een werkelijk verschil te maken voor de kwetsbare thuiswonenden.

Reacties

De Wijkgerichte Zorg spant zich in om de zorg rondom de kwetsbare thuiswonende patiënt zo goed mogelijk te organiseren. Heb je suggesties, vragen of klachten over de Wijkgerichte Zorg? Dan horen wij dat graag via wijkgerichtezorg@kcoetz.nl of per telefoon op 06-23584652.

Samenvatting

Het informatiepunt is voor iedereen beschikbaar, voor jou als professional met vragen. Maar je mag het telefoonnummer ook gerust verstrekken aan patiënten en mantelzorgers.

Alle werkdagen 8.30-16.30 uur via **06-23584652**

Met ingang van 1 juli 2019 is het informatiepunt gedurende de ochtenden bemand door een administratief medewerker (aanmeldingen, administratie vragen) en in de middagen door een verpleegkundige (alle vragen ook medisch inhoudelijk).

Alle informatie is ook terug te vinden op www.wijkgerichte-zorg.nl

De Verpleegkundige Ouderenzorg en het IET (Specialisten Ouderengeenkunde en GZ psychologen) zijn beschikbaar voor thuiswonende kwetsbare ouderen. De Verpleegkundige Ouderenzorg is het eerste aanspreekpunt en spin in het web.

Samen zorgen we ervoor dat kwetsbare ouderen op een verantwoorde manier langer thuis kunnen blijven wonen!